

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

driemaandelijks tijdschrift
twaalfde jaargang
nr. 1 maart 1993

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks
twaalfde
nr. 1

tijdschrift
jaargang
maart 1993

ISSN

0777 - 8821

Inhoud

De blauwe koning	2-13
Getemde wildernis	14-15
Bezoek aan de moerassen van Clairmarais	16-17
Bezoek aan Hof ter Saksen	18-21
Open-tuindagen	22
Agenda	23-26
Blikvangers in de Plantentuin	27-36
Droogboeket	37-42
Dodoens, Clusius, Lobelius en Plantijn	43-44
Groenten en fruit	45
Lenteruildag	46
Lezersforum	47
Colofon	48

Fig. 1. Boom- of Struikpioen (*Paeonia suffruticosa*).

Links : tak met blad. Centrum : tak met bloem. Rechts : vruchten. (Steward A.N., 1958, Manual of Vascular Plants of the Lower Yangtze Valley, China)

Bernard SYMOENS
Van Hammelaan 34, 8210 Loppem

Toen Robert Fortune op 6 juli 1843 de loopplank van de 'Emu' afliep had hij een lijstje bij zich met 22 opdrachten, hem meegegeven door de Horticultural Society van London. Het was voor het eerst dat hij voet aan wal zette in China en de volgende 8 jaar zou hij zich inspannen om die 22 opdrachten tot een goed einde te brengen. Niet zonder moeite, want het werd een lange tocht vol hindernissen en avonturen. Het verslag van die reis (gespreid over twee boeken) doet soms wel denken aan een of andere oude ridderkweeste. Een indruk die versterkt wordt als men sommige van de opdrachten uit het lijstje probeert te ontraadselen. Vermits het in dit korte artikel niet mogelijk is om alle 22 opdrachten te bekijken, kan als illustratie één van die opdrachten belicht worden.

Met de bijhorende inleiding klinkt ze als volgt :

"It is needless to particularise at much length the plants for which you must enquire. It is, however, desirable to draw your attention to : 7. Peonies with blue flowers, the existence of which is, however, doubtful." ⁽¹⁾

Het klinkt ietwat mysterieus en vaag, maar de heren van de achtenswaardige Horticultural Society waren ernstig, en de twijfel die in deze opdracht schuilt, had een reële oorzaak. Deze onzekerheid, die ook blijkt uit de rest van het dokument waar de lijst deel van uitmaakte, was een gevolg van de zeer gebrekkige informatie die men op dat ogenblik bezat omtrent China. Over de omstandigheden in het binnenland wist men zeer weinig en men had geen flauw vermoeden betreffende de botanische schatten die er nog te vinden waren.

1 Hoewel Robert Fortune gevraagd werd te zoeken naar de blauwe pioen, was het bij het begin niet duidelijk of dit een kruidachtige of een boompioen zou zijn. Van beide werden in China tuinvormen gekweekt, maar de resultaten van Fortune's zoektocht concentreerden zich rond de boompioen.

Pas met het Verdrag van Nanking in 1842 werd China verder voor vreemdelingen opengesteld. Voordien werden ze immers enkel getolereerd in Canton en Macao. Wat men daar aangetroffen had in de tuinen en kwekerijen had echter wel de belangstelling gewekt van plantenliefhebbers in Europa. Meteen besloot de Horticultural Society een plantenzieker op pad te sturen om de nieuw opengestelde steden en streken te exploreren. Hiervoor werd Robert Fortune (1812-1880) gekozen. En naar achteraf bleek een zeer voortreffelijke keuze, want Fortune heeft een groot aantal nieuwe planten geïntroduceerd. Ook een dertigtal variëteiten van de Boompioen (*Paeonia suffruticosa*) horen hierbij. Het ging in zijn zoektocht dus niet alleen om de blauwe pioen, zoals de eerder geciteerde opdracht suggereert. Het kwam er op aan dat hij zoveel mogelijk informatie en materiaal zou verzamelen rond deze plant waarvan men tot dan toe slechts enkele variëteiten had kunnen invoeren.

Fortune was namelijk niet de eerste om deze pioensoort naar Europa te sturen. De allereerste introductie werd ontvangen in de Royal Gardens te Kew in 1787 ⁽²⁾ als resultaat van een verzoek ⁽³⁾ van Sir Joseph Banks (1743-1820) gericht aan ene Mr. Duncan, medisch officier van de East India Company gestationeerd in China. Deze eerste boompioen die Europa bereikte bloeide pas jaren later en kreeg als variëteitsnaam *banksii*. De bloem van deze plant had naar verluidt een rozerode kleur, een witte rand en een paarse vlek aan de basis van de kroonbladen. Ze was volledig gevuld en zou een doorsnede gehad hebben van maximum 25 cm.

2 In zijn "A Journey to the Tea Countries" (1852) vermeldt Fortune zelf deze datum en verwijst als bron naar Loudon's "Arboretum et Fruticetum Britannicum" (1838). Maar al naargelang van de geraadpleegde auteur vindt men ook andere data voor de introductie in Engeland. Zo bijv. 1786 (B.K. Boom, "Nederlandse Dendrologie") of 1789 (volgens E.H.M. Cox, vermeld door Joseph Sabine, sekretaris van de Horticultural Society, 1816-1830).

3 J.C. Loudon schrijft hierover in zijn "Arboretum et Fruticetum Britannicum" (1838) het volgende: "From Chinese drawings, and from the extravagant praises bestowed upon this plant in the 'Mémoires sur la Chine', published by the missionaries, an ardent desire was excited, in Sir Joseph Banks and others, to import plants into England".

Tot de andere sporadische succesvolle introducties behoort ook de zending in 1802 meegebracht door Captain James Prendergast met zijn schip de 'Hope'. Deze zending was bestemd voor Sir Abraham Hume (1749-1838) die bekend stond omwille van zijn rijkge vulde tuin. Eén van deze planten die voor het eerst in 1806 bloeide, kreeg de naam *papaveracea* mee en werd later beschouwd als de oorspronkelijke wilde vorm van *Paeonia suffruticosa*. De bloemen waren enkel en wit, met een donker paarse vlek in 't midden. Het ging om een exemplaar waarbij de geënte variëteit afgestorven was en de wortelstok overleefde. Dit enten op een wilde pioen was een courante praktijk in China.

In het begin had men geen idee hoe die wilde vorm van *P. suffruticosa* er uit moest zien. Daarom werd deze *papaveracea*-vorm beschouwd als één van de vele variëteiten. Deze eerste wilde plant bereikte in de tuin van Sir A. Hume (mede dank zij de inspanningen van zijn tuinman James Mean) in 1826 een hoogte van 2 meter en een omtrek van 12 meter en had 660 bloemknoppen. De erkenning dat deze zgn. var. *papaveracea* de normale vorm van de soort was, wordt toegeschreven aan de Engelse plantkundige David Don (1799-1841). Maar ook Ph. F. von Siebold (1796-1866) beschreef in zijn "Catalogue Raisonné" van 1856 een wilde vorm van de Boompioen die hij als naam *Paeonia Moutan Germania* gaf ...

"Deze wilde boompioen waarop de kultuurvariëteiten geënt zijn heeft grote verdiensten wat betreft kleur en geur van de bloemen, en is van groot belang voor de hortikultuur vanwege de gemakkelijke voortplanting door de verdeling van de voet en vanwege de winterhardheid. De kleur van de bloem is karmijnrood met een zwarte vlek aan de basis van de kroonbladen en de meeldraden zijn goudkleurig".

Later, c. 1930, werd door Joseph Rock (1884-1962) nogmaals een wilde vorm van de boompioen geïntroduceerd, met de naam *Paeonia suffruticosa* 'Rock's Variety'. Ze werd door Rock aangetroffen in de tuin van een Lamaklooster in ZW Gansu. Het is een wijdvertakte, tot 2 m hoge en zeker zo brede struik met witte bloemen van ongeveer 12 cm doorsnede met een donker paarse vlek aan de basis van de kroonbladen. Tegenwoordig neemt men aan dat de wilde *Paeonia suffruticosa* inheems is in Gansu en waarschijnlijk ook in N. Sichuan en Shaanxi.

Fig. 2. Struikpioen (*Paeonia suffruticosa*).

A : deel van blad van de typische variëteit. B : deel van blad van de var. *spontanea*. (Krüssmann G., 1977, Handbuch der Laubgehölze). C : een "gepulde" cultuurvorm. (Frank R., 1989, Päonien. Pfingstrosen).

Maar zoals gezegd, in de tijd van Fortune ging de aandacht in de eerste plaats naar de mogelijkheid om nieuwe tuinvariëteiten van deze plant in China te ontdekken. De belangstelling voor deze typisch Chinese sierplant was deels ook opgewekt door de schilderijen die John Reeves had laten uitvoeren door Chinese kunstenaars. John Reeves (1774-1856) was thee-inspecteur voor de East India Company in China en tevens correspondent van Sir Joseph Banks. Later werd hij ook adviseur van de Horticultural Society. Tijdens zijn verblijf in China (1812-1831) stuurde hij met redelijk succes een hele reeks planten naar Engeland, waaronder ook een aantal boompioenen. Maar ook hij moest zich beperken tot wat hij in Canton in kwekerijen of op de markt kon vinden. En dit plantenmateriaal was niet altijd geschikt voor de uitvoer. In het geval van de boompioenen ging het om geforceerde planten, bestemd om slechts één seizoen te bloeien. In zijn "Three years wanderings in the Northern Provinces of China" uit 1847 schrijft Fortune hierover :

"Boompioenen zijn niet inheems in het zuiden van China, maar worden er elk jaar in grote hoeveelheden aangevoerd uit de noordelijke provincies, rond januari. Ze bloeien kort na aankomst en worden snel opgekocht door de Chinezen om hun huizen te versieren. Nadien worden ze weggeworpen, vermits ze zo ver zuidelijk als Canton en Macao niet goed gedijen en niet herbloeien tijdens het volgende seizoen. Ze worden verkocht op basis van het aantal bloemknoppen en halen dikwijls een hoge prijs".

Niet wonderlijk dat men verlangend uitkeek naar een gelegenheid om de plaatsen te bezoeken waar deze planten dan wel vandaan kwamen.

Deze kwam er dus in 1842. En Robert Fortune was de eerste om het terrein systematisch te exploreren. Hij ging zelfs een stapje (eigenlijk ettelijke kilometers) verder en bezocht als Chinees vermomd en luisterend naar de naam Sing Wah ook streken waar hij als vreemdeling niet mocht reizen.

Een stad die wel toegankelijk werd na 1842 was Shanghai (of Shangae zoals Fortune schrijft). Al bij zijn eerste bezoek aan deze stad in 1843 verwierf hij een kollektie boompioenen. De omstandigheden waren trouwens ook leerzaam op een ander gebied ...

"Een bloemenschilder in Chusan had mij meegedeeld dat verscheidene zeer waardevolle variëteiten van de Moutan, of Boomploen, te vinden waren in tuinen nabij Shanghai. De variëteiten die jaarlijks van uit de noordelijke provincies naar Canton gebracht worden, en die nu algemeen zijn in Europa, hebben bloemen die ofwel een witte, ofwel een roze kleur hebben. Maar er werd altijd beweerd, hoewel niet geloofd, dat ergens in China paarse, blauwe en gele variëteiten geproduceerd werden. Deze werden echter nooit voor verkoop naar Canton gebracht. Het was vooral over deze variëteiten dat ik informatie inwon, en deze schilder bevestigde niet alleen dat hij ze gezien had, hij bood ook aan om, voor een kleine som, tekeningen van de verschillende soorten te maken. Ik zette hem onmiddellijk aan 't werk en wanneer hij klaar was met de tekeningen, nam ik ze mee naar Shanghai. Een plantenkweker die een winkel had in de stad en aan wie ik deze tekeningen toonde, beloofde prompt om mij levende planten te bezorgen. Maar hij zei dat ze zeer duur zouden zijn, want hij zou ze moeten laten halen in Soo-chow op een afstand van bijna 100 miles. Zij konden immers niet verkregen worden in de omstreken van Shanghai, en een man zou voor minstens acht dagen afwezig zijn. Ik was natuurlijk blij die planten hoe dan ook vast te krijgen, en gaf de man de prijs die hij vroeg en die tenslotte niet zo overdreven was als ze van 100 miles ver moesten aangevoerd worden. Op de opgegeven datum kwamen de Moutans aan en ze bleken zeer waardevolle soorten te zijn. Ik was dus uiterst tevreden met mijn koopje. Groot was mijn verwondering toen ik nadien vernam dat deze planten van niet verder kwamen dan zes miles van de stadswallen van Shanghai en dat de beroemde stad Soo-chow zelf in feite bevoorrad werd met Moutans afkomstig van diezelfde plek".

Maar Fortune was niet snel tevreden, en blijkbaar was er bij deze eerste kollektie nog geen echt blauwe pioen.

Hij ging dus een tweede maal terug naar Shanghai, op 1 (!) april 1844, o.a. om vast te stellen dat hij de eerste maal lichtjes bij de neus genomen werd.

Hij verbleef er een drietal weken met de bedoeling zelf de planten in bloei te observeren.

"Op een morgen, tijdens mijn tocht door het platteland, op korte afstand van Shanghai, was ik verbaasd toen ik een tuinman ontmoette met een lading Moutans in volle bloei die hij voor verkoop naar de stad bracht. De bloemen waren mooi en groot en de kleuren waren donker paars, lila en diep rood, soorten waarvan het bestaan in Engeland altijd betwijfeld werd en die nooit eerder in Canton te zien waren ...

Ik informeerde naar de naam van de Moutan-streek en uit de staat van de wortels van de planten maakte ik op dat ze niet meer dan twee uur eerder uit de grond gehaald werden en dat bijgevolg de plaats waar ze gekweekt werden niet meer dan zes of acht miles van Shanghai lag. Een veronderstelling die nadien volledig correct bleek. ... Ik ging nu dagelijks naar de Moutanstreek tijdens het bloeiseizoen en bemachtigde voor de Horticultural Society enkele opvallende en mooie soorten".

De naam Moutan die Fortune gebruikt verwijst naar de Chinese naam voor de boompioen : Mou-tan-wha. In China werd de boompioen beschouwd als de Koning der Bloemen ⁽⁴⁾. Symbolisch staat ze voor de bloem van rijkdom en eer en komt veel voor op schilderijen en porselein.

Tevens is de boompioen een symbool voor de lente, naast lotus voor de zomer, chrysant voor de herfst en wilde pruim voor de winter.

Als tuinplant is de pioen al zeer lang in cultuur in China. Dit geldt niet alleen voor cultivars van de boompioen (*Paeonia suffruticosa*), maar ook voor kultuurvariëteiten van een kruidachtige pioen (*Paeonia lactiflora*, inheems in N. China, Mongolië en Siberië). Beide wilde pioensoorten werden trouwens gebruikt om de kultuurvariëteiten op te enten. Niet alleen van Fortune krijgen we dit te horen, ook een veel oudere bron vermeldt dit. Het is de "Verhandeling over de Moutan pioen van Loyang", geschreven door Ouyang Hsiu (1007-1072). Daarin is er verder ook sprake van het bestaan in die tijd van 90

4 De geraadpleegde Engelse auteurs spreken over "King of Flowers" (bvb. C.A.S. Williams in "Outlines of Chinese Symbolism and Art Motives", 1941), terwijl Duitse auteurs spreken over "Königin der Blumen" (bvb. Ferdinand Lessing in "Über die Symbolsprache in der chinesischen Kunst", 1934-1935). De Westerse interpretaties van de Chinese symboliek rond de pioen zijn niet eensluidend. Soms spreekt men over mannelijke elementen, soms over vrouwelijke.

kultuurvariëteiten. En volgens hem werden er ook entingen van de boompioen uitgevoerd op een boom, *Cedrela sinensis*, kwestie van de bloemen hoger te brengen in de nabijheid van een slaapkamervenster. Tussen de vele tuinvariëteiten waren de rode de meest populaire, maar de gele waren de duurste. Een andere verhandeling vermeldde de mogelijkheid om de kleur van de bloem te veranderen door behandeling van de omringende grond. Zo verkreeg men, volgens de overlevering, o.a. een roodachtige kleur door gebruik van saffraanextract, met een aftreksel van *Lithospermum officinale* werden de bloemen van een witte Moutan diep violet en met poeder van de wortels van *Atractylis ovata* kreeg ieder bloemblad een gele streep in 't midden.

Het is tijdens de Sung-dynastie (960-1279) dat de boompioen op de voorgrond trad als de Koning der bloemen toen Loyang het centrum werd voor de cultuur van deze plant.

Terloops moet vermeld worden dat de plant ook medicinaal gebruikt werd. Zo werd de wortelschors van de pioen voorgeschreven bij verstoppingen en bloedstoornissen.

Het einde van Fortune's speurtocht naar de blauwe koning der bloemen kwam er in april 1850. Na veel omzwervingen waarbij hij niet alleen aangename ervaringen opdeed, maar ook bedrogen, bestolen en zowat gestenigd werd (om maar te zwijgen van de rivierpiraten die hij op afstand moest houden), kwam hij weerom in Shanghai terecht. Onderweg had hij heel wat waardevolle nieuwe planten gevonden die hij doorgestuurd had naar Engeland. Maar aangekomen in Shanghai kon hij blijkbaar niet aan de verleiding weerstaan om nogmaals een bezoek te brengen aan de tuinen rond de stad.

"Profiterend van het mooie weer en enkele vrije dagen, besliste ik om de tuinen nabij Shanghai een bezoek te brengen... De Moutan-tuinen liggen op 5 to 6 miles ten westen van de stad temidden uitgestrekte katoenvelden.. Toen ik de tuinen bereikte waren er veel planten in volle bloei. Ze waren uiterst mooi, en de paarse en lila gekleurde soorten waren bijzonder opvallend. Een dwergsoort (blijkbaar een aparte soort) had fijn ingesneden bladeren en donkerpaarse fluweelachtige bloemen, een beetje als de Tuscany-roos uit onze tuinen. Deze wordt door de Chinezen de "zwarte" moutan genoemd... Een andere soort, "tse" genoemd, wat paars betekent, heeft grote gevulde bloemen. Dit is waarschijnlijk de variëteit met naar

verluidt 1000 bloemblaadjes en die naar men zegt enkel in de tuin van de keizer voorkomt. De derde wordt "lan" genoemd, wat blauw betekent. Dit is een lila-kleurige variëteit met bloemen in dezelfde kleur als die van *Wisteria sinensis*...

(Uit: "A Journey to the Tea Countries")

Verder vermeldt hij nog witte, stro-kleurige en helderrode bloemen. Alles samen telden deze tuinen ongeveer 30 onderscheiden variëteiten. Voortgaande op de Chinese benaming, had Fortune uiteindelijk dus toch de blauwe pioen gevonden. Maar zijn eigen vergelijking met de kleur van de Chinese Blauwe Regen (*Wisteria sinensis*) doet wel vragen rijzen. Was deze koning der bloemen echt blauw of alleen maar blauwachtig? *Wisteria* -blauw is in elk geval niet hetzelfde als koningsblauw ... Voor zover kan nagegaan worden werd ook door Fortune geen andere blauwe pioen gevonden. Toch volgden nog meer introducties en werden heel wat kruisingen uitgevoerd in de loop van de 19de eeuw. Niet alleen in Engeland, maar bijvoorbeeld ook in Nederland.

In Nederland ging het om een kollektie boompioenen geïntroduceerd door Ph. F. von Siebold vanuit Japan in 1844. Dus ongeveer gelijktijdig met Robert Fortune. Deze van oorsprong Chinese plant werd immers ook in Japan als tuinplant gewaardeerd en er werden heel wat kultuurvariëteiten van gekweekt. Maar het is interessant om von Siebold zelf aan het woord te laten. De tekst komt uit zijn "Catalogue Raisonné" van 1856, waarin hij (in het Frans) de vele planten aanpreeft die hij uit Japan meegebracht had en in zijn eigen kwekerij in Leiden verdergekweekt had.

"Pivoines en arbre du Japon (*Paeonia Moutan* Sims).

Onze prachtige kollektie boompioenen geïmporteerd uit Japan in 1844 in onze instelling, komt uit de keizerlijke tuinen van Jedo en Mijako en bevat de meest uitgelezen variëteiten van dit keizerrijk... De moederplanten zijn geënt op zaailingen of op wilde Japanse pioenen. Door ons geplant en gekweekt in volle grond, hebben ze alle gebloeid. Met enkele en halfgevolle bloemen lenen ze zich bij voorkeur voor kunstmatige bestuiving om nieuwe variëteiten te produceren. De oorspronkelijke kollektie bevatte 42 variëteiten, waarvan er 12 die in 1848 voor

het eerst bloeiden eigendom geworden zijn van Z.K.H. Prins Frederik der Nederlanden. De andere variëteiten die later bloeiden en die, buiten concours, een gouden medaille toegekend kregen op de 95ste plantententoonstelling (1852) van de Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Kruidkunde te Gent, zijn de moederplanten waarvan we een assortiment voorstellen. Ze onderscheiden zich door bloemen in volgende kleuren: wit, lila, perzik, roos, bloedrood, karmijn, purper en brons. Sommige bloemen hebben een diameter van 30 tot 36 cm. Sommige hebben zeer geurende bloemen. De moederplanten hebben een hoogte bereikt van 75-175 cm. Prof. John Lindley die de tekeningen naar natuur heeft willen onderzoeken, heeft het botanisch verschil van onze pioenen en deze vanuit China geïntroduceerd door Fortune erkend en gecertificeerd".

Volgt een lange lijst van variëteiten die hij te koop aanbiedt. Elk met een klinkende, dikwijls koninklijke naam. Von Siebold had dus blijkbaar niet alleen belangstelling voor de wetenschappelijke waarde van zijn Japanse planten. Zoals bekend heeft hij ook bij ons heel wat planten ingevoerd en verkocht (o.a. via Jos. Baumann). Uit zijn "Catalogue" blijkt trouwens dat de befaamde kweker Louis Van Houtte een aantal planten bij hem bestelde. Wellicht ook boompioenen want tegen 1874 bood Van Houtte in zijn catalogus het indrukwekkende getal van 247 verschillende boompioenen aan, elk op naam. Maar er waren niet alleen contacten met Nederland. Ook uit Engeland werden er planten ingevoerd en in Frankrijk waren er eveneens meerdere variëteiten te vinden. Deze waren ontstaan op basis van een viertal variëteiten die vanaf 1803 in Frankrijk geïntroduceerd werden. Tegen het einde van de 19de eeuw werd in Frankrijk een nieuwe wilde pioensoort uit China ingevoerd, nl. *Paeonia lutea*. Deze werd door de kweker Victor Lemoine gebruikt om gele variëteiten van de boompioen te verkrijgen. Een andere wilde soort uit China die begin deze eeuw in Europa geïntroduceerd werd is *Paeonia delavayi*, maar deze werd blijkbaar minder voor kruisingsexperimenten gebruikt. Beide wilde soorten kunnen in de loop van april en mei in bloei aangetroffen worden in de afdeling Systematiek Dicotylen van de Plantentuin.

Bibliografie

- Cox, E.H.M. (1945) Plant hunting in China
Collins, London
- Desmond, R. (1977) Dictionary of British and Irish Botanists,
etc.
Taylor & Francis, London
- Fortune, R. (1847) Three Years' Wanderings in the Northern
Provinces of China
John Murray, London
- Fortune, R. (1987) A Journey to the Tea Countries
Mildmay Books, London
- Gorer, R. (1970) The Development of Garden Flowers
Eyre & Spottiswoode, London
- Phillips, R. & Rix, M. (1989) Bloeiende Heesters
Het Spectrum, Utrecht
- Siebold, Ph.F. von (1856) Catalogue Raisonné
Henry & Cohen, Leiden
- Spongberg, S.A. (1990) A Reunion of Trees
Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts

Getemde wildernis

Karel en Hilde REUSENS-MORTIER
Leiepark 7, 9051 Sint-Denijs-Westrem

Onze tuin ligt op grondgebied van Sint-Denijs-Westrem waar de Rosdambeek uitmondt in de Leie. De twee langste grenzen van deze 4000 m² grote tuin zijn beken en de Leie. Hieruit kan men afleiden dat het gaat om een vochtig bos of moerasachtige plaats met vele forse ruigteplanten indien men niet zou tussenkomen.

Het moerasgedeelte is gedeeltelijk opgevuld met steengruis en asse. In de winter zien we tussen de bomen de kerk van Afsnee verschijnen en hebben we een uitzicht op de meersen tussen de Leie en de Ringvaart.

De tuin was een 100-tal jaren terug een deeltje van de tuin van Cyriel Buysse.

Toen we hier kwamen wonen, 25 jaar geleden, stonden er nog een 15-tal volwassen olmen. Ze gingen zoals alle olmen ten onder aan de olmenziekte.

Hun plaats lieten we niet innemen door nieuwe hoogstammen maar we kregen een opening voor een klein beetje gras zodat we de Leie konden laten deel uitmaken van de tuin. Ongeveer de helft bleef gemengd loofbos: esdoorn, es, wilg, olm, paardekastanje, beuk, plataan. In het bos hebben we klimop als bodembedekker. Hiertussen verschijnen sneeuwkllokjes, bosanemonen, maarts viooltje, breed klokje, narcissen, hyacinten, mos, nagelkruid, salomonszegel en slanke sleutelbloem. Er is ondergroei van hazelaar, vlier, lijsterbes. We proberen het bos af te dichten met hazelaars en andere struiken om de groei van brandnetel en braam tegen te houden.

In een meer open gedeelte werden gedurende de laatste vier jaren nieuwe struiken aangeplant zoals krentenboompje (*Amelanchier*), sneeuwbes, gele kornoelje, japanse kornoelje. Er is ook een volgroeide struik pimpernoet (*Staphylea colchica*). Ook enkele jonge bomen doen het goed. Er is een japanse honingboom (*Sophora japonica*), een *Pterostyrax hispida* die in het tweede jaar reeds prachtig bloeide.

Bladeren worden hiertussen niet verwijderd en we gebruikten één maal een dunne strooilaag van gemalen houtafval. Er zijn verschillende bodembedekkers: gele dovenetel, kleine maagdenpalm, *Tellima grandiflora*, grote muur, groot hoefblad, meiklokjes, koekoeksbloem, ooievaarsbek, lielevrouwbedstro, daslook, winterpostelein, hosta's, e.a..

De gevel van het huis is onder andere begroeid met een jonge *Akebia quinata* die het uitstekend doet. Indien we geluk hebben heeft de blauwe passiebloem de winter overleefd.

In de voortuin die vroeger niet in te tomen was werd door John Rigaux gekozen voor een steenarrangement in Doornikse blauwe steen (100 m²). Hier groeien mossen, varens, een reeks laagblijvende leden van de Steenbreekfamilie. Hier moeten we wel met de hand bladeren ruimen.

De naam voor onze tuin is "Getemde wildernis" omdat het soms lijkt alsof alle planten hun zin kunnen doen. Er is inderdaad niet een "echte" tuinman, er wordt meestal met de hand gewied en zo weinig mogelijk gesnoeid.

Tenslotte indien onze bijen ontwaken uit hun winterslaap zal 5 Juni HET moment zijn om onze lentehoning te proeven.

Uitstap naar Clairmarais

Cyrilla GILLIS
Asschout 2, 9940 Evergem

Situering : Frankrijk, departement Nord-Pas-de-Calais, arrond. Saint-Omer, gemeente Clairmarais, op ongeveer 25 km van de huidige Frans-Belgische grens, in de streek die bij ons bekend staat als Frans-Vlaanderen.

Afstand : Gent-Clairmarais bedraagt ongeveer 130 km.

Reisweg : via autosnelweg E17 Gent-Kortrijk, daarna A 19 richting Ieper, over Poperinge, Steenvoorde, Cassel, richting Saint-Omer tot in Clairmarais.

De tertiare opduiking van Clairmarais bevindt zich in de Golf van Saint-Omer. Deze Golf, waar de hoogtelijn van 5 m niet wordt overschreden, komt overeen met de Vallei van de Aa. Het lage niveau van dit gebied had tot gevolg dat de zogenaamde Duinkerkiaanse transgressie tot hier doorgedrongen is met de ermee gepaard gaande afzetting van zeesedimenten.

De tertiaire opduiking ter hoogte van Clairmarais is een uitloper van de reeks getuigeheuvelds die voorkomen langs de ZW-NO gerichte lijn van Cassel, via de Mont-des-Cats, de Westvlaamse heuvelds, het ZW van Oost-Vlaanderen tot het NO van Brabant.

Het nabijgelegen bos van Rihault-Clairmarais staat in sterk contrast met zijn omgeving. Waar in het bos op relatief korte afstand hoogteverschillen van 50 m merkbaar zijn, is de onmiddellijke omgeving vlak en zeer vochtig, waarvan de zwarte moerasgronden, de vele vijvers, en het systematische grachtenstelsel getuigen zijn.

Ook de verklaring van het toponym Clairmarais dient in die richting te worden gezocht. Omstreeks 1105 wordt Clairmarais vermeld als "Claromaresch" en in de periode 1163-1171 als "Clarus mariscus", wat "klaar moeras" betekent, en een variatie is van de door de kloosters gegeven namen als "Clara vallis".

Dit ingepolderde moerasgebied, waar het water alomtegenwoordig is, werd door de mens omgetoverd in een rijke tuinbouwgrond. Het gebied maakt deel uit van het "Parc naturel régional Nord-Pas-de Calais". Het gebied is 3400 ha groot en

wordt doorkruist door 160 km "watergangen" waarvan de waterkwaliteit danig gecontroleerd wordt, om zodoende de toekomst van het gebied evenals de inkomsten van de vele eigenaars veilig te stellen. Het vergt aardig wat financiële inspanningen van de overheid.

De grote rijkdom op ecologisch gebied en kultureel vlak heeft men zeker weten in te schatten. Het natuurreservaat "Rommelaere" bezit een enorme rijkdom aan fauna- en flora-elementen. Het is internationaal even belangrijk als de "Weerribben" in Nederland, en de "Broads" in Engeland, gebieden waarmee ze trouwens verbreed is. We vinden er vele voor ons zeldzame planten zoals Krabbescheer, Zwanebloem, Pijlkruid, Kikkerbeet, Fonteinkruiden, Egelskop, Waterlelie, Waterranonkel, Watereppe, Moerasschermer, Gele Plomp, enz. Het is belangrijk voor de trekkende moerasvogels. De kunst om natuurgebied-tuinbouw-recreatie samen te voegen, is enigszins merkwaardig, maar lukt onze Franse vrienden vooralsnog, en is voor ons een bezoek zeker waard.

Dagindeling busuitstap op zondag 20 juni :

Vertrek aan de Plantentuin : 7.30 u !

Aankomst Clairmarais, parking "Grange Nature" (sanitaire stop).

Voormiddag : wandeling van c. 2.30 u doorheen het reservaat "Rommelaere", o.l.v. Cyrilla Gillis. Voorzie waterdichte wandelschoenen. We blijven strikt op de paden !

Middag : met de autobus enkele km verder richting Saint-Omer, naar Tilque. Meegebrachte lunch op een terras of binnen. Ter plaatse zijn snacks verkrijgbaar. FRANS GELD voorzien !

Namiddag : rondvaart per "bacove" door de typische watergangen en het bekenstelsel van dit unieke gebied, o.l.v. een lokale gids.

Terugrit : na de rondvaart kan wie dat wil zich voorzien van verse groenten, de streek staat bekend voor de teelt van bloemkool, artisjok, enz.

Wellicht kan nog een afscheidsdrankje volgen...

Inschrijven door overschrijven van 500 F op ons rekeningnummer 001 - 1192154 - 03, van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met vermelding : Clairmarais.

Betaling **vóór 1 juni** aub !!!

Situering

Het park is gelegen in het Waasland, tussen Beveren en Haasdonk. Het is gemakkelijk bereikbaar langs de autostrade Antwerpen-Gent of de oude Rijksweg (nr.14). Door deze gunstige ligging bevindt het zich op een 10-tal kilometer van Antwerpen.

Het domein, gelegen langs de Haasdonkbaan, Bosstraat en Zandstraat, vormt één van de schaarse gesloten parkbossen uit de streek. Het park geeft een afwisselend beeld met grote boomgroepen, nieuwe aanplantingen, gazons en waterpartijen. De Beverse Beek staat in voor de voortdurende aanvoer van water.

Het kasteel, zichtbaar vanop verschillende plaatsen, is bepalend voor het karakter van het park.

Geschiedenis

In de Middeleeuwen heette het landgoed "Het Schaak". Doorheen de tijd zou dit evolueren van "Goed Schaekx" naar "Saecks" tot uiteindelijk "Ter Saksen". Het was een pachtgoed met een dubbele uitbating, nl. een boerderij en een herberg. Dit laatste kwam door de ligging naast de "Grote Baan" van Antwerpen naar Gent, zodat vele reizigers het Hof aandeden.

Ter Saksen vormde een heerlijkheid die afhankelijk was van het Land van Beveren. De oudst gekende eigenaar van het goed was een zekere Vrouwe Margareta Noethaekcx. Nadien kwam het in het bezit van de bekende familie Vijdt. Rond 1590 wordt Gillis van Wolfswinkel als eigenaar vernoemd. De komst van Alexander Farnese in het Land van Waas (1585) bij de verovering van Antwerpen op de Geuzen, had nogal wat Spanjaarden en Italianen in die omgeving gebracht. Enkelen daarvan huwden met Vlaamse meisjes, kochten dan één of ander eigendom en stichtten een nieuwe familie. In dit geval was het Gregorie del Plano, superintendant en dijkgraafgeneraal die in de echt verbonden werd met Elisabet Menschier. Zij kwamen in het bezit van het

goed en 4 generaties lang zou het ook het hunne blijven. Eén van hun nazaten verkocht het aan Pieter-Francis Piers, die het een dertigtal jaren later op zijn beurt overliet aan Mattias van der Burcht. Dat gebeurde blijkbaar in 1699. Op het einde van de 18de eeuw zou het terechtkomen in het bezit van de familie Vermessen, die aan het goed stilaan zijn huidige vorm gaf. Jan-Baptist Vermessen (± 1815) was hoofdschepen van het Land van Waas. Zijn enige zoon Antoine was gedurende een tijd burgemeester van Haasdonk en plaatste om die reden een chalet aan de westrand van het park. Dit kwam omdat de gemeentegrens het park doorkruist, en alleen het westelijk deel Haasdonks grondgebied is, waar de burgemeester dan toch diende te wonen. Later werd het goed bewoond door de familie de Schoutheete de Tervarent.

Rond 1920 kwam het in handen van de laatste eigenaar, de industrieel E. Meert. Hij maakte slechts een korte tijd gebruik van het kasteel en op het laatste werd de hoeve omgebouwd tot een riant landhuis. Het domein lag er bij de eerste contacten met het Gemeentebestuur van Beveren, in 1979, schijnbaar een beetje verlaten en eenzaam bij, maar de eigenaar hechte zeer veel belang aan bomen en struiken en hun wilde groei.

Op 11 juni 1982 werd het park met de daarrond liggende kultuurgronden, groot 19ha 45a 57ca, na een lange en soms moeilijke aankoopprocedure, uiteindelijk gemeentelijk eigendom. Een lange weg, inderdaad, nadat reeds op 4 december 1979 de Gemeenteraad principieel besliste tot aankoop, werd dit door de Hogere Overheid geweigerd op 24 december 1980 om slechts op 18 februari 1982 in te stemmen met de aankoop. Mocht uit het lijstje aankopperikelen blijken dat het park slechts na 3 jaar gemeentelijk kan worden genoemd, dan dient echter wel vermeld dat het reeds enige tijd in huur van de gemeente was. De plantsoendienst kreeg er onderdak.

Park

In het aangelegde park vinden we diverse bomen, veelal uitheems, naargelang de mode van de tijd. Het opvallendst zijn uiteraard de enorme grote rode beuken, zowel in het park als in de dreven. Deze bomen werden vroeger gekweekt op onderstam,

vandaar de verdikking in de stam op manshoogte en het typische voorkomen. Na het toegangshek lopen we door de zilverlindendreef met aan de linkerkant de bijenhal. Deze hal werd gebouwd in samenwerking met de Wase Imkersbond met als doel de relatie tussen bij en plant aan te tonen. Immers, de bijen zijn onmisbaar bij de bestuiving, noodzaak in de tuin en van economisch belang (fruit- en aardbeienteelt). Dan bereiken we de twee eenvoudige grasvelden waar we ons plots omringd vinden door de gebouwen. Voor ons het kasteel, 1790, totaal verlaten en slechts het silhouet van de vroegere glorie. Links het hoevegebouw en rechts de oranjerie. Deze beide gebouwen met charmante gevels, verschillen van elkaar maar zij slagen er toch in een gesloten eenheid met het kasteel te vormen.

Het parkbezoek start aan de oranjerie. Het wandelpad in boomschors wordt geflankeerd door oudere en recente aanplantingen. De wandeling leidt ons langs eiken, valse cypressen, beuken, kastanjes, berken, een gigantische levensboom, de witte moerbeï, verschillende soorten esdoorns, enz., alsook langs de nieuw aangelegde borders. Op een bepaald moment treden we in de geslotenheid van het bos. Een bos zonder veel ingreep, wild en met overwegend tamme kastanjes. In dit stuk ontmoeten we de typische ijskelder, omgebouwd tot vleermuizentehuis, de vijver, de verschillende brede watergangen en de moerastuin. Na de brug wandelen we door een oude beukendreef terug tot aan ons vertrekpunt. De vogelrijkdom is ook een niet te verwaarlozen aspect van het park en zal zeker velen kunnen bekoren.

Het park wordt volledig gerenoveerd. Momenteel werd reeds een groot gedeelte uitgewerkt. De vijvers werden ontslikt, de kwekerij volledig ingericht. Wandelwegen uitgestippeld, afsluitingen herplaatst. Veel werk dient nog te gebeuren en vooral de nabijgelegen gronden 9 ha, dienen als park omgetoverd.

De nieuwe aanplantingen moeten er binnen enkele jaren voor zorgen dat het domein nog meer tot een aantrekkelijk geheel wordt omgevormd, met een grote verscheidenheid aan heesters en bomen.

Arboretum

Van bij de aanvang ging het Gemeentebestuur in zee met het Arboretum Waasland vzw om haar doelstelling, namelijk de uitbouw van een dendrologisch centrum in de ruime zin van het woord, te verwezenlijken. Het Arboretum Waasland uit de Kriekelaarstraat te Nieuwkerken is in oppervlakte wellicht het kleinste van ons land, maar wat de kollektie betreft één der grootste en snelstgroeiende. Het gebrek aan oppervlakte is nu ondervangen met de aanplantingen op het Hof ter Saksen. Na de oprichting door de familie Decalut in 1970 kreeg het arboretum langzaam enige naam en faam. Er zijn veelvuldige contacten met binnenlandse, Europese en over de rest van de wereld verspreide Arboreta en Universitaire tuinen. Thans staat men in regelmatige verbinding met de ruim 650 kontaktadressen. Het resultaat daarvan is een zaaduitwisselingsprogramma verspreid over de ganse wereld, oost en west zonder grenzen. Dit alles vergroot doorlopende kollektie. Zo kan U op de verzorgd uitgebouwde kwekerij de teelt volgen van zaad tot volwassen plant. Momenteel beschikt men over bijna 7.000 planten. De traaggroeiende en dwergplanten bevinden zich in het "moederarboretum" te Nieuwkerken en de rest op het Hof ter Saksen, in de kwekerij of uitgeplant in het park.

Bezoek

Van in het begin werd met geleide wandelingen gestart. Dit kan steeds worden aangevraagd op de openingsdagen. Edukatieve folders, tentoonstellingen,... allerlei activiteiten vinden regelmatig plaats. Belangrijk voor de tuin is het feit dat reeds het overgrote deel van de planten een naambord kreeg met verschillende gegevens (naamgeving, auteur, familie, land van herkomst).

Het park kan worden bezocht :

- van 16 april - 15 oktober : alle dagen, van 10-18 u
- van 16 oktober - 15 april : alle werkdagen + 2de zondag van de maand, van 10-17 u

Inlichtingen :

03 - 775 28 51, of 03 - 775 29 03

(Uit de folder, uitgegeven door het gemeentebestuur van Beveren)

Reeds vier jaar werden de Open-Tuin-Dagen georganiseerd in het Waasland (België) en Oost-Zeeuws-Vlaanderen (Nederland).

Dit jaar wordt de vijfde uitgave gepresenteerd, opnieuw met Pinksterzondag en -maandag (30-31 mei), en tijdens het tweede weekend van juli (10-11 juli). Ongeveer een 20-tal tuinen zullen weerom hun poorten *gratis* openstellen.

De tuinliefhebbers hebben elkaar gevonden over de grenzen heen! Ze trachten er jaarlijks voor te zorgen dat hun tuin er telkens weer aantrekkelijk bijligt. Sommigen veranderen elk jaar opnieuw, anderen trachten de bestaande tuin te perfectioneren.

Als u zelf graag een beschrijving van deze tuinen (4 pagina's, 3 met beschrijving van de 21 tuinen plus hun ligging, en een 4e blad met een kaart van de streek met aanduiding van de bedoelde tuinen) wil bekomen, stuur dan een aan uzelf geadresseerde en gefrankeerde omslag naar :

Kaysershof
Voorthoekstraat 57
9190 Stekene

U ontvangt dan een deelnemerslijst met kommentaar en een beschrijving hoe ze het makkelijkst te bereiken zijn.

Doen !

Maart

Zaterdag 27

13.30 u, verzamelen aan de Plantentuin, of om
14 u, op het dorpsplein van Evergem-Centrum, waar we
ons bezoek starten aan de installaties van varenkweker
Guido De Deene (Schoonstraat 160, Evergem).

April

Zondag 4

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :
Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Mei

Zaterdag 1

De traditionele lentewandeling , o.l.v. Karel Van Vossel en
Cyrilla Gillis.
Samenkomst 13.30 u aan de Plantentuin, of 14 u aan het
station van Leupegem.
Vergeet niet : aangepast schoeisel en kledij.

Zondag 2

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :
Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Zaterdag 15 - zondag 23

Tentoonstelling Orchidee '93 (zie ingesloten folder).

Zondag 30

Dag van het Park, georganiseerd door de Vlaamse
Gemeenschap, i.s.m. de Gentse Plantsoendienst.
Deze manifestatie gaat dit jaar door in het Citadelpark, en
aansluitend zullen door de gidsen rondleidingen worden
verzorgd om 10 u en om 14 u in onze Plantentuin.

Agenda 1993

Juni

Zaterdag 5

Bezoek aan de tuin van Hilde Mortier. Meer informatie op p. 14-15.

Samenkomst 13.45 u aan de Plantentuin, of 14 u ter plaatse, Leiepark 7, Sint-Denijs-Westrem.

Zondag 6

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, met als thema : tropische voedselgewassen, o.l.v. Gilberte Comhaire-Neyt, met een kleine proeverij achteraf...

Zondag 20

De bossen en moerassen van Clairmarais.

Vertrek aan de Plantentuin om 7.30 u !

Informatie en **inschrijving** : op p. 16-17.

Juli

Zondag 4

10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, met als thema : Bijbelse planten, o.l.v. Chris De Permentier.

Zaterdag 10

Bezoek aan Hof ter Saksen, Beveren. Informatie p. 18-21.

Samenkomst 13.15 u aan de Plantentuin. **Aanmelding zo snel mogelijk gewenst**, op tel. 091 - 64 50 59 !!!

Zondag 18 tot zondag 25 : Gentse Feesten.

Tentoonstelling van spinnen & schorpioenen.

Dagelijks rondleidingen in de Plantentuin om 14 u.

Zaterdag en zondag 24 & 25

Avondlijke opening van de serres, met licht- en klank !

Augustus

Zondag 1, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Zaterdag 7

Bloemenroute, met ontbijt, bezoek aan Kasteel van Laarne, middagmaal, en bezoek bij twee professionele kwekers.

Meer gegevens volgen in het juni-nummer.

Zondag 29

Bezoek aan de Vlindertuin en het Zwin, Knokke.

Meer gegevens volgen in het juni-nummer.

September

Zondag 5, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :

Gratis rondleiding in de Plantentuin, door de gidsengroep.

Zaterdag 11

Bezoek aan de Kruidentuin, Capucijnenvoer te Leuven, en het Arenbergpark.

Meer gegevens volgen in het juni-nummer.

Zaterdag 25

10 u, in ons werklokaal (ingang Merelstraat).

Maken van bloemstukjes met bessen en vruchten. Meer gegevens zullen later worden meegedeeld.

Woensdag 29

9 u, Palmarium.

Opening Paddestoelententoonstelling.

Oktober

Zondag 3, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :
Gratis rondleiding in de Plantentuin, met als thema : het
Herfstgebeuren, o.l.v. Ferdinand Cobbaut.

Dinsdag 5
18 u, Palmarium.
Einde Paddestoelententoonstelling.

November

Zondag 7, om 10 u, aan de ingang van de Plantentuin :
Gratis rondleiding in de Plantentuin, met als thema : het
Arboretum, o.l.v. Harald Evrard.

December

Geen georganiseerde activiteiten voorzien, behalve de jaarlijkse
Algemene Ledenvergadering.

We stellen u voor om een goede winterslaap te houden !

April

Systematiek Dicotylen

Voorjaarsadonis (*Adonis vernalis*) (Boterbloemfamilie)

Een eerder kleine plant, met vroege voorjaarsbloei, waarbij de prachtige gele bloemen van ver opvallen.

Vijfbladige Akebia (*Akebia quinata*) (Lardizabalaceae)

De bloemtrossen bestaan uit meestal twee vrouwelijke bloemen (groter, iets donkerder) en een groter aantal mannelijke bloemen (kleiner, lichter).

Mansoor (*Asarum* spp.) (Pijpbloemfamilie)

Deze soorten staan onopvallend in bloei : hun bloemen zijn donker gekleurd, paarsig bruin, en verborgen onder de niervormige bladeren. De bloemen zijn vreemd gevormd, drietallig, en worden wellicht door vliegjes bestoven.

Schoenlappersplant (*Bergenia*) (Steenbreekfamilie)

Naast enkele soorten van dit geslacht staan nog een aantal andere leden van deze familie te wachten op de eerste warme dagen om hun bloeistengel te strekken. De bloemen zijn meestal rozig tot paarsig van kleur, en vertonen een opvallende bekervormig uitgegroeide bloembodem.

Judasboom (*Cercis* spp.) (Christusdoornfamilie)

Een ongewoon verschijnsel in de gematigde streken : stambloei. De bloem lijkt vlinderbloemig, maar er is een duidelijk verschil. Welk ?

Enkianthus campanulatus (Heidekruidfamilie)

Pagodevormige vertakking, met fijn-elegant getande blaadjes. Bloemen hangend met rose geaderde bloemkroon : een bijzonder bevallige struik.

Epimedium (*Epimedium pinnatum*) (Zuurbesfamilie)

Een fraaie plant voor in de ondergroei van een donker plekje, met dubbel 3-tallige bladeren, een 4-tallige bloem met een ongewone bouw : een rare, verrassende plant !

Scheefbloem (*Iberis sempervirens*) (Kruisbloemigen)

Een zeldzame, wintergroene soort, die in de lente overvloedig getooid is met witte bloemen en paarse helmknopjes. De blaadjes bezitten een opvallende, wat verdikte rand.

Magnolia (*Magnolia* spp.) Magnoliafamilie

Hier staan diverse soorten bijeen, enkele exemplaren zijn nog te jong, en zijn nog "in de groei", andere hebben de bloeileeftijd bereikt, en als het weer even meewil, kan u ze gedurende enige weken komen bewonderen...

Anna Paulownaboorn (*Paulownia tomentosa*) (Helmkruidfamilie)
Spectaculaire bloeier, met grote violet-paarse bloemen, zonder bladeren.

Schildblad (*Peltiphyllum peltatum*) (Steenbreekfamilie)

Prachtige langgesteelde bloeistengels op een massa dikke rizomen, waaruit de al even prachtige bladeren verschijnen : een aanrader voor een vochtige plaats in uw tuin.

Voetblad (*Podophyllum* spp.) (Zuurbesfamilie)

De 3-5-delige bladeren zijn bijzonder fraai van vorm en kleur, door hun merkwaardig vlekkenpatroon. De bloem moeten we katalogeren in de rubriek " verborgen schoonheden ". Ook de later verschijnende vrucht biedt u een ongewoon mooi maar opnieuw verborgen zicht.

Wildemanskruid (*Pulsatilla montana*) (Boterbloemfamilie)

De knikkende bloemen staan op harige bloeistelen, met harige bladeren, en ook het bloemdek is sterk behaard... De vruchtjes lijken goed op die van een Clematis !

***Schisandra rubriflora* (Schisandraceae)**

Liaan met heel opvallende bloedrode bloemknoppen, die bij het openen met hun talrijke rode meeldraden kunnen pronken. Ook deze soort is tweehuizig.

Systematiek Monocotylen

***Camassia cusickii* (Hyacintfamilie)**

Een Noordamerikaanse bezoeker met lichtblauwe sterretjes.

Kievitsbloem (*Fritillaria meleagris*) (Liefamilie)

In de afdeling Systematiek Monocotylen kan u nu de bekende Kievitsbloem komen bewonderen. Naast deze soort met haar heel vreemd gemarmerde bloemen staan nog een aantal meer exotische zusjes uit de Aziatische steppen, vaak met al even mysterieuze bloemen.

***Lysichiton americanum* (Aronskelkfamilie)**

Een Aronskelk uit de Noordamerikaanse moerassen, met een fraai geel schutblad.

Rotstui

Alpenclermatis (*Clematis alpina*) (Boterbloemfamilie)

Dit is een mooie soort, met alleenstaande, knikkende bloemen, violet tot romig wit gekleurd. Het blad is dubbel drietallig geveerd.

Bos

Schijnaardbei (*Waldsteinia geoides*) (Rozenfamilie)

Op verschillende plaatsen in het bos groeit iets wat op aardbei lijkt, maar rechtopstaande, gele bloemen bezit, en een "vrucht" die ook rechtop staat, en verder bepaald flets tot smakeloos is...

Rhododendron-border

Grotere Rhododendron-soorten met grote, leerachtige bladeren worden klassiek als " Rododendron " onderscheiden van " Azalea ".

Azalea-border

Kleinere Rhododendron-soorten met kleine, afvallende blaadjes worden klassiek als " Azalea " onderscheiden van " Rododendron ". Nog enige andere rassen ziet u aan de overzijde van de grote vijver.

Rotstuin

Spaanse Heidebrem (*Genista hispanica*) (Vlinderbloemigen)

Een kleine uitgave van onze Gewone Brem.

Bergwondklaver (*Anthyllis montana*) (Vlinderbloemigen)

Bladeren met talrijke, zachtbehaarde blaadjes, zacht roze bloemen.

Kogelbloem (*Globularia cordifolia*) (Kogelbloemfamilie)

Vormt een mooi donkergroen tapijt met blauw oplichtende bloemhoofdjes.

Bergcentaurie (*Centaurea montana*) (Komposieten)

Hoofdjes met lichtblauw-violette randbloemen en een dieproze-paarsig hart.

Middellandse Zechockje

Kiwiplant (*Actinidia chinensis*) (Actinidiaceae)

Drie lianen met bloemen die 2-slachtig lijken, maar functioneel mannelijk of vrouwelijk zijn : de soort is eigenlijk tweehuizig.

Systematiek Dicotylen

Chinese Blauwe Regen (*Wisteria sinensis*) (Vlinderbloemigen)

Bloeit vóór de bladeren verschijnen. Stengel windend in tegenwijzerzin.

Japanse Blauwe Regen (*Wisteria floribunda*) (Vlinderbloemigen)

Bloeit samen met de bladeren. Stengel windend in wijzerzin.

Enkianthus campanulatus (Heidekruidfamilie)

Pagodevormige vertakking, met fijn-elegant getande blaadjes, bloemen hangend met rose geaderde bloemkroon : een bijzonder bevallige struik !

Aethionema grandiflorum (Kruisbloemigen)

Een Kruisbloemige, geschikt voor de lage border, maar met een ongewoon en fris rozig kleurenpalet.

Pioen-soorten (*Paeonia* spp.) (Pioenfamilie)

Twee grote types : kruiden en struiken, met gelijkende bloemen en vruchten.

Stompe Rabarber (*Rheum rhaponticum*) (Duizendknoopfamilie)

Opvallend zijn hier de grote, rode, kokervormig vergroeide steunblaadjes, net boven de basis van elk blad.

Schildblad (*Peltiphyllum peltatum*) (Steenbreekfamilie)

Prachtige langgesteelde bloeistengels op een massa dikke rizomen, waaruit later de al even prachtige bladeren zullen verschijnen : een aanrader voor een vochtige plaats in uw tuin.

Lathyrus aureus (Vlinderbloemigen)

Een kruidachtige Vlinderbloemige zonder ranken, en met een ongewone goudgele tot lichtoranje bloemkleur.

Judasboom (*Cercis* spp.) (Christusdoornfamilie)

Een ongewoon verschijnsel in de gematigde streken : stambloei. De bloem lijkt vlinderbloemig, maar er is een duidelijk verschil. Welk ?

Struikspirea (*Spiraea* spp.) (Rozenfamilie)

De bekende witte tuilen : het blijft een oogstrelend lentezicht...

Mispel (*Mespilus germanica*) (Rozenfamilie)

Mooie boom met een uitgesproken ouderwetse charme, getooid met aardige bloemen eerst, en later met haar zeer bijzondere vruchten.

Schisandra rubriflora (Schisandraceae)

Liaan met heel opvallende bloedrode bloemknoppen, die bij het openen met hun talrijke rode meeldraden kunnen pronken. Ook deze soort is tweehuizig.

Voetblad (*Podophyllum* spp.) (Zuurbesfamilie)

De 3-5-delige bladeren zijn bijzonder fraai van vorm en kleur, door hun merkwaardig vlekkenpatroon. De bloem moeten we katalogeren in de rubriek " verborgen schoonheden ". Ook de later verschijnende vrucht biedt u een ongewoon mooi zicht.

Vijfbladige Akebia (*Akebia quinata*) (Lardizabalaceae)

De bloemtrossen bestaan uit meestal twee vrouwelijke bloemen (groter, iets donkerder) en een aantal mannelijke bloemen (kleiner, lichter).

Japanse Kornoelje (*Cornus kousa*) (Kornoeljefamilie)

Opnieuw een bedrieger ! Wat u als " bloem " herkent is een bloemgestel, samengesteld uit een vrij groot aantal kleine bloempjes, samen omgeven door een 4-tal schutbladeren. Een eindje voor de bloei gaat de kleur van dit geheel over van groenig naar schitterend wit. Komt dat zien !

Anna Paulownaboom (*Paulownia tomentosa*) (Helmkruidfamilie)

Spectaculaire bloeier, met grote violet-paarse bloemen, zonder bladeren.

Systematiek Monocotylen

Iris (*Iris* spp.) (Irisfamilie)

Weinig planten evenaren de pracht en verscheidenheid van dit bij verzamelaars bijzonder populaire geslacht.

Naald van Cleopatra (*Eremurus himalaicus*) (Hyacintfamilie)

De lange bloeistengel draagt aan de top een massa kleine romig gele bloemetjes, maar waar is die naald ?

***Uvularia grandiflora* (Uvulariaceae)**

Een wat slordige verschijning, zeker op zonnige dagen, maar met prachtige, warm gele bloemen.

***Allium karataviense* (Lookfamilie)**

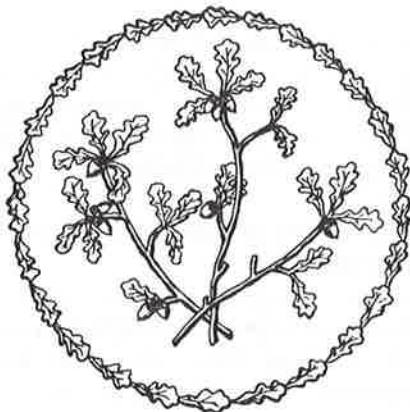
Een ui-soort, met ongewoon brede bladeren, en een goot kogelvormig bloemgestel, dit alles overgoten met een ondefinieerbare roze schijn.

***Lysichiton americanum* (Aronskelkfamilie)**

Een Aronskelk uit de Noordamerikaanse moerassen, met een fraai geel schutblad.

Vuurkolf (*Arisaema sikokianum*) (Aronskelkfamilie)

Een Japanse Aronskelk, met een bizar gevormde bloeikolf en bijhorend schutblad.

Systematiek Dicotylen

***Pterostyrax hispidus* (Styracaceae)**

Hoge struik, overvloedig bloeiend met witte pluimen; onder de struik een tapijt van afgevallen bloeddelen (kroon en meeldraden).

Blauwe Passiebloem (*Passiflora caerulea*) (Passiebloemfamilie)

Bijzonder opvallend gebouwde bloemen, met een sterk ontwikkelde bijkroon (zwart - wit - blauw), en de meeldraden en stamper op een steeltje. Deze soort kan onze winters overleven !

Stalkaars (*Verbascum densiflorum*) (Helmkruidfamilie)

Planten met een lange pluim van gele bloemen; het geel van de kroon steekt fel af tegen het paars van de wollig behaarde meeldraden.

Witte Spoorbloem (*Centranthus ruber* cv. *Albus*)

(Valeriaanfamilie)

Bladeren opmerkelijk blauwig berijpt, leerachtig; bloemkroon met een opvallende lange spoor.

Mariadistel (*Silybum marianum*) (Komposieten)

Bladeren met wit geaderde nerven; hoofdjes met zwaar gestekelde omwindselbladeren.

Kardoen (*Cynara cardunculus*) (Komposieten)

Reusachtige, geveerde, grijswit behaarde bladeren. Gebleekte bladeren worden als groente gebruikt. De zich ontwikkelende hoofdjes herinneren sterk aan die van Artisjok, een soort uit hetzelfde geslacht.

Reuzenbereklaau (*Heracleum mantegazzianum*)

(Schermbloemigen)

Bekende maar gevaarlijke tuinplant (veroorzaakt brandwonden), met imposante bladeren en een dikke, holle bloeistengel, waarop bloeischermen komen met naar verhouding enorme omwindselbladeren.

Klokjesfamilie (Klokjesfamilie)

Kenmerkend gevormde bloemen, met een kleur in tinten van blauw en wit...

Grote Bevernel (*Pimpinella major*) (Schermbloemigen)

Bloemschermen met (hier) in knop witte tot licht rose bloempjes, die diep rose worden bij het opengaan.

Pimpernoot (*Staphylea pinnata*) (Pimpernootfamilie)

De vrucht bestaat uit twee vergroeide blazen, waarop telkens een draadvormige stijlrest; binnenin bevindt zich telkens één enkel vrij groot zaad, mooi licht bruin en glanzend bij rijpheid.

***Rodgersia sambucifolia* (Steenbreekfamilie)**

Sierlijke, geveerde bladeren, en roomkleurige bloempjes in bolle tuilen verenigd : een plant met ouderwetse charme.

Kiwiplant (*Actinidia chinensis*) (Actinidiaceae)

Mannelijke en vrouwelijke bloemen op twee verschillende planten : de mannelijke bloemen bezitten talrijke meeldraden, de vrouwelijke bloemen bezitten een vruchtbeginsel met veelstralige stempel, omgeven door talrijke, maar niet-funktionele meeldraden.

Hortensia (*Hydrangea heteromalla*) (Hortensiafamilie)

Een ouderwetse tuinplant, met plat tuilvormige bloemgestellen, met aan de rand grote steriele lokbloemen, die de talrijke kleine fertiele bloempjes omgeven. Elegante, fijn gezaagde bladeren.

Bruidsbloem (*Deutzia crenata*) (Hortensiafamilie)

Bladeren geven een merkwaardig ruw gevoel bij wrijven, rand getand en tandjes opgericht ! De overvloedige witte bloemen bezitten een vreemd papierachtig aanvoelende kroon.

Japanse Kornoelje (*Cornus kousa*) (Kornoeljefamilie)

Schijnbloem : een 30-tal kleine groenige bloempjes zijn tot een hoofdje verenigd, en worden omgeven door 4 witte schutbladen met een rose aangelopen top. Het geheel

herinnert aan een Clematis-bloem.

***Lathyrus mulkak* (Vlinderbloemigen)**

Een vreemde vogel uit verre landen : een endem uit het Pamir-gebergte in Tadzjikistan. Grote bloemen met rose vlag, donkerrode zwaarden en kiel. Let even op de gevleugelde stengel.

Zuurbesbremraap (*Orobanche lucorum*) (Bremraapfamilie)

Parasieten (op wortels van Zuurbes) zonder bladgroen : de gehele plant is gelig tot bruin van kleur. De vers ontloken bloemen zijn helder geel en bezitten een aangename, zoete geur (wel even diep bukken !).

Systematiek Monocotylen

***Hosta* (*Hosta sieboldiana*) (Funkiaaceae)**

Enorme blauwgrijze bladeren, met een ongewone vorm, opvallend kromnervig. De bloemen verschijnen in witte tot licht rose of blauwig aangelopen trossen.

***Veratrum album* (Melanthiaceae)**

Zonder bloemen lijkt de plant goed op de Gele Gentiaan, met zijn ellipsvormige, kromnervige, geplooid bladeren. Bloemen groenig met witte strepen (lagere bloemen meestal vrouwelijk, hogere bloemen meestal mannelijk). Een wel erg ongewone monocotyle plant...

Vleeskleurige Orchis (*Dactylorhiza incarnata*) (Orchideefamilie)

Kenmerkend met de hoogste bladeren nauw aansluitend bij het bloemgestel. Met de punt van een potlood kan u proberen om een bestuivend insect na te bootsen : twee stuifmeelklompjes kleven zich vast !

Gilberte COMHAIRE-NEYT
Hofmeierstraat 8, 9000 Gent

Deel 1. Hoe begin ik er aan ?

Het is steeds weer verleidelijk om ter gelegenheid van een wandeling natuurlijke materialen mee te brengen naar huis om er "iets" mee te doen. Laat het wat grassen zijn, enkele bladeren, een bloem, een twijg, wat kiezelsteentjes, een verweerd stuk hout of een raar gevormde wortel. Wat je er ook mee doet, die dingen brengen sfeer in huis. Maar als je het verzamelde materiaal (of het nu uit de vrije natuur is of uit de tuin) wilt drogen, dan komt daar toch een en ander bij kijken.

Het verzamelen, drogen of behandelen en rangschikken is niet altijd zo vanzelfsprekend. Daarom willen we in deze en de volgende afleveringen van ons tijdschrift enkele tips geven.

Even toch eerst een waarschuwende vinger opsteken, want al die materialen mogen dan wel gratis en voor niets voor het rapen liggen, toch moeten we steeds bedenken dat we hier met Moedertje Natuur te maken hebben en dat we verstandig en voorzichtig te werk moeten gaan, tzt. : weten waar wel en niet mag geplukt worden. Sommige wilde planten en bloemen zijn zeer schaars geworden en daardoor zijn we als gemeenschap verantwoordelijk voor de instandhouding ervan.

Iedere bloemenliefhebber zou dit in de vingers moeten hebben : weten wanneer wel en wanneer niet mag geplukt worden, verbodsborden en -bordjes respecteren, eventueel toegang vragen aan eigenaar, beschermde planten kennen (zie de hierbij opgenomen lijst van soorten !).

Braakliggende terreinen en wegbermen kunnen voor het samenstellen van droogboeketten echte pareltjes betekenen, boordevol interessante materialen, en meestal kan men hier rustig plukken, zonder gevaar voor de diverse plantensoorten.

Vroeger werd droog materiaal een beetje ervaren als "vergane glorie" maar gezien men het ganse jaar door verse bloemen kan verkrijgen, kiezen we nu gedroogd materiaal vanwege de specifieke vorm, structuur en kleur.

Het verzamelen gebeurt op het moment dat het het materiaal in optimale vorm is, bvb. bloeiend gras in mei-juni, open dennekegels in juli-augustus, verkleurde bladeren in de herfst.

Het moment waarop geplukt wordt is zeer belangrijk. Het best gebeurt dit op een mooie, droge dag, tegen het middaguur, omdat dan al het vocht van de ochtenddauw verdwenen is. Als men werkelijk niet anders kan dan plukken bij regenweer, schudt men het plantenmateriaal heel goed uit wanneer men er mee thuis komt om de overmaat water te verwijderen, en men laat alles in een vaas of een emmer staan zonder water gedurende ongeveer 1 u. tot het oppervlakkige vocht volledig weggedroogd is. Start dan zo vlug mogelijk met het droogproces ! Vooral bij grassen en bloemen is dit belangrijk, omdat ze anders gaan vervormen. Snel drogen is de beste methode : hoe vlugger het vocht uit de plantencellen kan getrokken worden, hoe beter het resultaat.

1. Soms kan men een boeket spontaan laten uitdrogen in een schikking en genieten van de vorm- en kleurveranderingen die het plantenmateriaal ondergaat al drogende. Dit proces duurt een 3-tal weken (grassen, hortensia's).
2. Hangend drogen is een van de oudste droogmethoden, en toepasbaar op zeer veel plantenmateriaal. Men maakt best geen al te grote bundeltjes en hangt die onderste boven in een donkere luchtige plaats. Na enkele dagen is het droogproces voltrokken. De bosjes mogen niet te dicht tegen elkaar hangen (luchtcirculatie).
Gebruik voor het binden altijd elastiekjes : als tijdens het drogen de stengels krimpen blijft dit elastiekje er strak omheen zitten. Na het drogen het materiaal opbergen op een donkere plaats om de kleuren te behouden.
Orchidee- of Gerbera-dozen (gratis beschikbaar in de bloemenhandel) zijn ideaal hiervoor.

3. Droog strijken : toepasbaar voor grassen (ook blaadjes van bamboe !) en losse bladeren die men tussen vloeipapier legt en strijkt met het strijkijzer op de laagste stand. Strijk er net zo lang op tot het blad droog is. Ideaal voor het maken van collages : de kleuren blijven op deze wijze grotendeels behouden. De bladeren worden wel broos, dus voorzichtig te behandelen.

We beginnen ons verzamel- en droogseizoen met de grassen in mei-juni. Zowel de wilde als de gecultiveerde soorten zijn bijna allemaal bruikbaar in allerlei composities. Om het droogproces succesvol te laten verlopen moeten de grassen vóór het bloeien geplukt worden om het risico van uiteenvallen te vermijden.

Enkele vaak gekweekte grassen :

Grote Bevertjes (*Briza maxima*)

Kanariegras (*Phalaris canariensis*)

Hazestaart (*Lagurus ovatus*)

Pluimgierst (*Panicum miliaceum*)

Trosgierst (*Setaria italica*)

Pampasgras (*Cortaderia selloana*)

Lampepoetsersgras (*Pennisetum alopecuroides*)

Platarengas (*Uniola latifolia*)

Vedergras (*Stipa pennata*)

Nevelgras (*Agrostis nebulosa*)

Voor het leren herkennen van onze wilde grassen raden we u aan op stap te gaan met onze natuurgidsen.

(Wordt vervolgd)

Lijst van de beschermde soorten planten in België

A. Volledig plukverbod

Blauwe Monnikskap	<i>Aconitum napellus</i>
Hondskruid	<i>Anacamptis pyramidalis</i>
Valkruid	<i>Arnica montana</i>
Kamferalsem	<i>Artemisia alba</i>
Wilde Averuit	<i>Artemisia campestris</i>
Slangewortel	<i>Calla palustris</i>
Zeewinde	<i>Calystegia soldanella</i>
Bleek Bosvogeltje	<i>Cephalanthera damasonium</i>
Wit Bosvogeltje	<i>Cephalanthera longifolia</i>
Gekroesde Rolvaren	<i>Cryptogramma crispa</i>
Rood Peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>
Steenanjer	<i>Dianthus deltoides</i>
Rotsanjer	<i>Dianthus gratianopolitanus</i>
Geel Hongerbloempje	<i>Draba aizoides</i>
Kleine Zonnedauw	<i>Drosera intermedia</i>
Ronde Zonnedauw	<i>Drosera rotundifolia</i>
Blauwe Zeedistel	<i>Eryngium maritima</i>
Kruisbladgentiaan	<i>Gentiana cruciata</i>
Klokjesgentiaan	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
Welriekende Nachtorchis	<i>Gymnadenia odoratissima</i>
Gesteelde Zoutmelde	<i>Halimione pedunculata</i>
Veenmosorchis	<i>Hammarbya paludosa</i>
Strobloem	<i>Helichrysum arenarium</i>
Bokkenorchis	<i>Himanthoglossum hircinum</i>
Gewone Jeneverbes	<i>Juniperus communis</i>
Paarse Asperge-orchis	<i>Limodorum abortivum</i>
Groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>
Waterlobelia	<i>Lobelia dortmanna</i>
Rode pekanjer	<i>Lychnis viscaria</i>
Wolfsklauwen, alle soorten	<i>Lycopodiaceae</i>
Bijenorchis	<i>Ophrys apifera</i>
Hommelorchis	<i>Ophrys fuciflora</i>
Vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>
Spinnenorchis	<i>Ophrys sphegodes</i>
Soldaatje	<i>Orchis militaris</i>
Harlekijn	<i>Orchis morio</i>

Moerasorchis
 Purperorchis
 Aapjesorchis
 Aangebrande Orchis
 Parnaskruid
 Beklierde Rotsganzerik
 Huislook
 Drijvende Egelskop
 Krabbescheer
 Heidewikke

Orchis palustris
Orchis purpurea
Orchis simia
Orchis ustulata
Parnassia palustris
Potentilla rupestris
Sempervivum funckii
Sparganium angustifolium
Stratiotes aloides
Vicia orobus

B. Plukverbod voor de ondergrondse delen, en bovengronds voor handelsdoeleinden

Christoffelkruid
 Echte Heemst
 Wildemanskruid
 Grote Graslelie
 Engels Gras
 Bergcentaurie
 Rode Dophei
 Gewone Dophei
 Zomerklokje
 Lenteklokje
 Lamsoor
 Wilde Judaspenning
 Waterlelies, alle soorten
 Orchideeën, alle soorten nog niet opgesomd in bijlage A
 Koningsvaren
 Stengellose Sleutelbloem
 Witte Boterbloem
 Roos, alle soorten behalve
 Akkerroos
 Hondsroos
 Vroege Sterhyacint
 Zevenster

Actaea spicata
Althaea officinalis
Anemone pulsatilla
Anthericum liliago
Armeria maritima
Centaurea montana
Erica cinerea
Erica tetralix
Leucojum aestivum
Leucojum vernal
Limonium vulgare
Lunaria rediviva
 Nymphaeaceae
 Orchidaceae sp.
Osmunda regalis
Primula vulgaris
Ranunculus plataniifolius

Rosa arvensis
Rosa canina
Scilla bifolia
Trientalis europaea

C. Plukverbod voor handelsdoeleinden

Echt Duizendguldenkruid	<i>Centaurium erythraea</i>
Strandduizendguldenkruid	<i>Centaurium littorale</i>
Fraai Duizendguldenkruid	<i>Centaurium pulchellum</i>
Rendiermossen	<i>Cladonia</i> (subgenus <i>Cladina</i>) spp.
Waterdrieblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>
Zeekraal, alle soorten	<i>Salicornia</i> spp.
Veenmos, alle soorten	<i>Sphagnum</i> spp.
Spekwortel	<i>Tamus communis</i>

Deze lijst is verschenen in het Belgisch Staatsblad van 24 maart 1976, vergezeld van een aantal meer gedetailleerde bepalingen en omschrijvingen van de al of niet verboden handelingen.

Leden van de vereniging, die zich hiervoor zouden interesseren, kunnen bij de sekretaris een kopie van dit Koninklijk Besluit verkrijgen.

Naar aanleiding van Antwerpen 1993 - Culturele hoofdstad van Europa, wordt in deze stad een tentoonstelling georganiseerd, "De Botanica in de Zuidelijke Nederlanden (einde 15de eeuw - ca. 1650)".

Uit de bijhorende -mooi ogende en duidelijke- folder nemen we de volgende tekst over :

" In de 16de eeuw evolueerde de botanica van een hulpwetenschap van de geneeskunde tot een zelfstandige discipline dank zij de wetenschappelijke bedrijvigheid van de drie beroemde Vlaamse plantkundigen : Rembert Dodoens, Carolus Clusius en Mathias Lobelius. Door de zorg die de Antwerpse aartsdrukker Christoffel Plantijn besteedde aan de iconografische kwaliteit van hun publikaties kregen de werken van dit 'Vlaamse triumviraat van de plantkunde' bijzondere bekendheid in gans Europa. Ze legden aldus de basis voor de verdere ontwikkeling van de botanica. In deze tentoonstelling worden hun plantkundige studies in het daglicht gesteld samen met meerdere andere botanische werken gepubliceerd in de Zuidelijke Nederlanden vanaf de introductie van de boekdrukkunst in onze streken tot het midden van de 17de eeuw.

Naast de originele werken zelf, de houtblokken en koperplaten en een aantal ontwerptekeningen uit de 16de en 17de eeuw gebruikt voor hun illustratie, worden ook gedroogde en levende planten, afkomstig uit de plantentuin van de Rijksuniversiteit te Gent, getoond als vergelijkingsmateriaal bij de 16de-eeuwse plantenafbeeldingen.

In een bijkomend luik van de tentoonstelling wordt ook aandacht besteedt aan de tuinaanleg in de 16de eeuw. Het Museum Plantin-Moretus wordt bij deze gelegenheid tevens verfraaid met plantenmateriaal geleverd door de Dienst Groenvoorziening van de stad Antwerpen en bloemstukken naar 16de- en 17de-eeuws model gecreëerd door de Antwerpse vereniging Artiflora. "

De vermelde versiering met bloemstukken, verzorgd door de vereniging voor artistiek bloemschikken ARTIFLORA, loopt in alle zalen van het museum, **van 13 tot 28 maart 1993.**

Deze in diverse opzichten bijzonder interessante tentoonstelling loopt van 13 maart tot 13 juni, in het Museum Plantin-Moretus, Vrijdagmarkt 22-23 te Antwerpen (in het hart van de oude stad).

Dagelijks open van 10-17 u.

Gesloten op maandag, en op 1 & 20 mei.

Toegangsprijzen : 200 F,
 150 F voor -25, +65, en groepen,
 100 F voor klassen.

Er geldt een speciaal aanbod van de Belgische Spoorwegen - Dagtrips.

Rondleidingen (10-15 u) worden verzorgd op aanvraag, door Acanthus vzw. Boekingen op tel. 03 - 226 93 00.

Sinds enige tijd is deze afdeling van onze Plantentuin enigszins onderhevig aan een bepaalde vorm van verwaarlozing, veroorzaakt door het bekende euvel : een schrijnend gebrek aan personeel.

Dit onderdeel lijkt ons echter belangrijk om goed te onderhouden, omwille van de hoge didaktische waarde, en om de recent groeiende belangstelling voor minder gekende soorten.

Vandaar deze zeer konkrete oproep :

Is iemand uit het Gentse bereid om het onderhoud van deze kleine (300 m²) groenten-, kruiden- en fruitafdeling op zich te nemen ?

Deze persoon of personen zullen we met open armen ontvangen !

Wat kunnen we bieden :

- gereedschap,
- groentezaden,
- een rustig en bijzonder zonnig plekje,
- verzekering tegen ongevallen,
- ???

Als u zich geroepen voelt, neem dan even contact op met

- de hortulanus, Karel Otten (tel. 64 50 73), of
- de plantkundige, Paul Goetghebeur (tel. 64 50 59)

Lenteruildag

U kent het wellicht, grote voorjaarsopkuis in de tuin; zonde om die zaailingen en dat overschot aan gescheurde planten zomaar op de komposthoop te gooien. Uw geweten knaagt... U zoekt een uitweg...

Maar ook : u ontdekt in uw onverzadigbare zoektocht naar nieuwe soorten en variëteiten een ongekende parel. U wil het van de daken schreeuwen en de wereld met uw frêle vondst verrijken...

De oplossing :

Op zondag 4 april, van 9.30 u tot 11.30 u, in de aanbouwserra bij het Palmarium, gaat onze voorjaarsplantenruildag door !

Standplaatsen met tafels en stoelen zijn gratis verkrijgbaar, na inschrijving met het hierbij ingesloten formulier. Opstellen en onderling ruilen kan vanaf 8.30 u.

Bezoekers verwachten we vanaf 9.30 u tot 11.30 u. De eerste honderd (!!!) krijgen gratis een zaadmonster uit een assortiment van de Plantentuin aangeboden.

Als bezoeker kan u ook nog, als handbagage, ruilmateriaal aanbrengen. Maar een standplaats kunnen we u niet verzekeren.

Ook de Plantentuin zal een aantal soorten aanbieden, die hun waarde in de tuin reeds hebben bewezen.

De idee blijft : uitwisselen buiten het commercieel circuit, niet alleen van uw planten, maar ook van tuintips, adressen, en nog veel meer...

Opgelet ! De traditionele, maandelijkse gratis rondleiding gaat ook op die zondagvoormiddag door. We rekenen daarom op een ruime opkomst voor dit "plant - aardig" aperitief...

In deze rubriek bundelen we reacties die we van onze leden hebben opgevangen i.v.m. de werking van de vereniging, de inhoud van het tijdschrift, opmerkingen over de Plantentuin, en dergelijke meer.

Om het nog eens duidelijk te stellen : hoe meer reacties, hoe meer vreugd !!!

Kabouters

Voor de jaarlijkse Paddestoelententoonstelling willen we graag de afdeling folklore (meer precies fungilore) enigszins uitbreiden, en daarbij denken we aan het opstellen van een groep kabouters, trollen, heksen, en dergelijke meer.

Heeft u thuis, of bij familie of vrienden plaasteren (of échte ?) kabouters, paddestoelen, heksen, bezems, of andere attributen die met deze herfstverschijnselen verband houden, dan zijn we graag bereid om deze voorwerpen een onderdak te bieden en ze elk jaar een keer aan het publiek te tonen...

Adresproblemen

Hier komen tenslotte nog het adres van drie leden, waarvan recente zendingen zijn teruggekeerd. Om een of andere mysterieuze reden is het ons bekende adres niet (meer) korrekt.

Als iemand van de leden die dit berichtje leest ons kan helpen in het oplossen van deze problemen, dan zijn we deze persoon heel erg dankbaar voor de verstrekte gegevens.

Mevr. L. Vermeersch
Leopold II laan 48, 8000 Brugge

De H. G. Pluquet
Flonkedreef 13, 9031 Drongen

Mevr. C. Schatteman
A. Casier de ter Bekelaan 18, 9030 Mariakerke

De VRIENDEN van de PLANTENTUIN GENT

driemaandelijks
twaalfde
nr. 1
ISSN

tijdschrift
jaargang
maart 1993
0777 - 8821

Redactie :
Paul Goetghebeur
Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent (telefoon : 091 - 64 50 59)

Aan dit nummer hebben meegewerkt : Gilberte Comhaire-Neyt, Cyrilla Gillis, Marc Libert, Hilde Mortier, Karel Otten, Bernard Symoens, Prof. P. Van der Veken.

Onze beste dank gaat ook uit naar Pascale De Smet en Christelle VanKerchove voor het snelle tikwerk, en naar Gilberte Comhaire-Neyt, André & Denise Wille-Dhaese, en Adelin Van Heuverswijn voor de plooi-, kleef-, en sorteeractiviteiten, die het verschijnen van dit nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 1993.

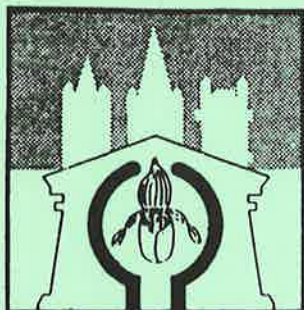
Overname van artikels is alleen mogelijk mits en ná schriftelijke toestemming van de redakteur.

Lidgeld 1993

U kan uw bijdrage overschrijven op rekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding : lid 1993 (en graag naam van het lid !).

Gewoon lid : 300 BF
Beschermid : 500 BF
Steunlid : 1000 BF

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

driemaandelijks tijdschrift
twaalfde jaargang
nr. 1 maart 1993
ISSN 0777 - 8821

verantwoordelijke uitgever :
P. Goetghebeur
Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
tel. 091 - 64 5059

afgiftekantoor
LEDEBERG 1